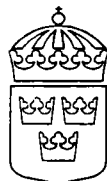

Kulturutskottets yttrande

1993/94:KrU10y

Kompletteringspropositionen

1993/94
KrU10y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 3 maj 1994 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1993/94:150 (kompletteringspropositionen) jämte eventuella motioner, såvitt propositionen och motionerna rör kulturutskottets beredningsområde.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över propositionen i vad avser bilaga 8 avsnittet Folkbildning och bilaga 11 avsnittet Kulturverksamhet m.m. samt motionerna 1993/94:Fi32 yrkande 43 och 1993/94:Fi59 yrkandena 1–17.

Utskottet

Bidrag till folkbildningen (B 1)

I enlighet med vad som aviserats i årets budgetproposition föreslår regeringen i kompletteringspropositionen (bil. 8 s. 7 och 8) att medel skall anvisas under anslaget Bidrag till folkbildningen för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser. För 8 900 extra platser inom folkhögskolan beräknas 390 710 000 kronor. Vidare beräknas 100 miljoner kronor för särskilda kurser för arbetslösa anordnade av studieförbund eller folkhögskolor. Utbildningsinsatser i svenska och främmande språk bör prioriteras. Vidare anför regeringen att det är angeläget med utbildningsinsatser i naturvetenskapliga och tekniska ämnen.

I motion Fi59 (s) yrkande 13 hemställs — mot bakgrund av riksdagens beslut under senare år om nedskärningar på folkbildningsanslaget — att riksdagen skall anvisa 100 miljoner kronor som en förstärkning av det ordinarie anslaget. Motionärerna har ingen erinran mot propositionsförslaget att — utöver ordinarie medel — anvisa särskilda medel till folkbildningen av arbetsmarknadspolitiska skäl. I motionen begärs vidare att riksdagen skall anvisa 3 miljoner kronor för särskilda insatser för att motverka rasism och främlingsfientlighet (yrkande 15).

Det ordinarie anslaget till folkbildningen bör enligt motion Fi32 (v) förstärkas med 260 miljoner kronor bl.a. mot bakgrund av de arbetslösas stora utbildningsbehov (yrkande 43).

Kulturutskottet tillstyrker regeringens förslag att av arbetsmarknadspolitiska skäl anvisa särskilda medel under anslaget Bidrag till folkbildningen, nämligen 390 710 000 kronor för 8 900 extra platser inom folkhögskolan och 100 miljoner kronor för särskilda kurser inom folkbildningen för arbetslösa.

Kulturutskottet anförde i sitt betänkande 1993/94:KrU13 att riksdagen mot bakgrund av rådande statsfinansiella läge borde följa regeringens förslag i budgetpropositionen att spara 100 miljoner kronor på det ordinarie folkbildningsanslaget för budgetåret 1994/95. Riksdagen följde förslaget (rskr. 1993/94:177). Kulturutskottet anser att det inte finns anledning för riksdagen att nu ändra ståndpunkt, varför förslagen i motionerna Fi32 yrkande 43 och Fi59 yrkande 13 om förstärkningar av folkbildningsanslaget avstyrks.

Vidare anförde kulturutskottet i sitt betänkande 1993/94:KrU13 att folkbildningen har goda möjligheter att bidra till att främlingsfientlighet och rasism motverkas. Utskottet ansåg emellertid att några särskilt anvisade medel för detta ändamål inte borde anvisas. Med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande föreslår utskottet att finansutskottet avstyrker motion Fi59 yrkande 15.

Utskottet vill erinra om att riksdagen under våren anvisat väsentligt utökade medel för åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism (prop. 1993/94:100 bil. 12 punkt D 11, bet. 1993/94:SfU14, rskr. 1993/94:263).

Kulturmiljövård

I propositionen (bil. 11 s. 1 och 2) erinras om att regeringen som en uppföljning av riksdagens beslut om extra ROT-åtgärder för budgetåret 1993/94 beslutat om ett extra anslag på 195 miljoner kronor till Riksantikvarieämbetet att användas för kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader. Ett antal angelägna projekt har enligt regeringen nu kunnat komma i gång. Dock finns det fortfarande behov av upprustningsåtgärder i den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. Regeringen anser det därför vara motiverat att för budgetåret 1994/95 ytterligare 300 miljoner kronor anslås till ROT-insatser i byggnader och miljöer av kulturhistoriskt värde. Medlen föreslås anvisade över Arbetsmarknadsdepartementets huvudtitel.

Vidare anfördes att det finns god beredskap inom kulturmiljövården för att komma i gång med ytterligare ett antal större och mindre upprustnings- och restaureringsprojekt. De projekt som kan få en långsiktigt positiv effekt för den regionala utvecklingen skall enligt propositionen prioriteras. Bl.a. nämns projekt som har rent museal karaktär och som kan gynna kulturturismen, bebyggelse som kan användas för kulturella arrangemang, utbildningsverksamhet m.m.

Kulturutskottet konstaterar att det finns behov av ytterligare resurstillskott på kulturmiljöområdet och att det svåra läget på arbetsmarknaden kräver åtgärder som stimulerar sysselsättningen. Utskottet vill understryka att de regionala insatser som görs på kulturmiljövårdens område är angelägna inte minst för det regionala utvecklingsarbetet. Utskottet välkomnar därför den föreslagna satsningen.

Riksdagen har på förslag av kulturutskottet beslutat att för nästa budgetår anvisa 1 miljon kronor under förevarande anslag för Bildmuseet i Umeå (bet. 1993/94:KrU26, rskr. 1993/94:196). I propositionen (bil. 11 s. 2 och 3) anförs bl.a. att Bildmuseet har Umeå universitet som huvudman, att museet spelar en viktig roll för de estetiska utbildningarna vid universitetet samt att det utgör en viktig basresurs för den museologiutbildning som universitetet bedriver. Då museet utgör en väl integrerad del av universitetets verksamhet är det enligt regeringens bedömning naturligt att medlen anvisas under Utbildningsdepartementets huvudtitel, anslaget C 9. Umeå universitet: Grundutbildning. Förevarande anslag bör således föras upp med ett motsvarande lägre belopp, nämligen 101 938 000 kronor.

Kulturutskottet tillstyrker förslaget i propositionen.

Vissa kulturanslag

I motion Fi59 (s) återkommer motionärerna med förslag om ökning av vissa anslag på kulturhuvudtiteln, vilka tidigare framförts i motionsyrkanden under allmänna motionstiden i år.

Riksdagen bör enligt motionen under anslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. (B 2) — utöver tidigare anvisade medel under anslaget — anvisa 7,5 miljoner kronor för kultur/medier i skolan (yrkande 1), 3 miljoner kronor för kultur/medier i barn- och skolbarnsomsorg och på fritidsgårdar (yrkande 2), 3 miljoner kronor för kultur/medieprojekt för barn och ungdom (yrkande 3), 2 miljoner kronor för länskonstnärer (yrkande 4), 7 miljoner kronor för de samlingslokalägande organisationernas kulturverksamhet (yrkande 5), 4 miljoner kronor för kultur i arbetslivet (yrkande 6), 2 miljoner kronor för kultur i vården (yrkande 7), 2 miljoner kronor för kultur för handikappade (yrkande 8), 1 miljon kronor för Centrumbildningar (yrkande 9), 5 miljoner kronor för institutioner med stor andel lönebidragsanställda (yrkande 10), 3 miljoner kronor för kulturprojekt mot främlingsfientlighet och rasism (yrkande 11) samt 11 miljoner kronor för föremålsvård m.m. vid museer (yrkande 12).

En ökning med 4,5 miljoner kronor utöver tidigare anvisade medel begärs under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper m.m. (B 15) (yrkande 14).

Slutligen begärs att det utöver tidigare anvisade medel anvisas 2 miljoner kronor under anslaget Statens konstråd (B 18) för projektet Konst där vi bor (yrkande 16) och 4 miljoner kronor under anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m.m. (B 19) (yrkande 17).

Kulturutskottet har tidigare under våren ingående behandlat motionsyrkanden motsvarande de nu aktuella och föreslagit riksdagen att avslå dem (bet. 1993/94:19 om allmän kulturverksamhet s. 6, 7, 13 och 15—18, bet. 1993/94:KrU21 om teater, dans och musik s. 17 och 18 och bet. 1993/94:KrU22 om bibliotek, bildkonst, konsthantverk m.m.

s. 3—5). Riksdagen har följt utskottets förslag. Med hänvisning till vad kulturutskottet anfört i angivna betänkanden föreslår utskottet att finansutskottet avstyrker motion Fi59 yrkandena 1—12, 14, 16 och 17.

Stockholm den 20 maj 1994

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Charlotte Branting (fp), Elisabeth Fleetwood (m), Hugo Hegeland (m), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Stina Gustavsson (c), Anders Nilsson (s), Göran Åstrand (m), Leo Persson (s), Rose-Marie Frebran (kds), Richard Ulfvengren (nyd), Ingegerd Sahlström (s), Björn Kaaling (s) och Birgitta Wistrand (m).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Elisabeth Persson (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande meningar

1. Bidrag till folkbildningen

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Berit Oscarsson, Anders Nilsson, Leo Persson, Ingegerd Sahlström och Björn Kaaling (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Kulturutskottet anförde" och slutar med "rskr. 1993/94:263)" bort ha följande lydelse:

Kulturutskottet erinrar om att det ordinarie folkbildningsanslaget minskats med närmare en halv miljard kronor under de senaste åren. Antalet utbildningsplatser har därmed minskats drastiskt vilket i första hand självfallet drabbat dem som har behov av utbildning men även cirkelledare, lärare och kulturarbetare. Kulturutskottet anser att det är nödvändigt att mera långsiktigt förstärka folkbildningsanslaget för att göra det möjligt för människor att höja sin utbildningsnivå och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Kulturutskottet vill också erinra om att folkbildningen är en viktig del av kulturpolitiken. Mot denna bakgrund anser kulturutskottet att finansutskottet vid medelsberäkningen bör tillstyrka motion Fi59 yrkande 13 om anvisande av ytterligare 100 miljoner kronor under anslaget Bidrag till folkbildningen.

Kulturutskottet instämmer i vad som anförs i motion Fi59 om folkbildningens möjligheter att bidra till att främlingsfientlighet och rasism motverkas. Med syfte att ge ökat utrymme för folkbildningens insatser inom detta område föreslår kulturutskottet att finansutskottet tillstyrker förslaget i motion Fi59 yrkande 15 om anvisande av 3 miljoner kronor för ändamålet.

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Berit Oscarsson, Anders Nilsson, Leo Persson, Ingegerd Sahlström och Björn Kaaling (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Kulturutskottet har tidigare" och slutar med "16 och 17" bort ha följande lydelse:

Kulturutskottet har tidigare under våren ingående behandlat motionsyrkanden motsvarande de nu aktuella. Kulturutskottet föreslår, med hänvisning till vad som anförts i betänkandet 1993/94:KrU19 om allmän kulturverksamhet m.m., reservationerna 3, 4, 17 och 21–23, att finansutskottet med tillstyrkande av motion Fi59 yrkandena 1–12 hemställer att riksdagen under anslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. (B 2) anvisar 7,5 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kultur/medier i skolan, 3 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kultur/medier i barn- och skolbarnsomsorg och på fritidsgårdar, 3 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kultur/medieprojekt för barn och ungdom, 2 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Länskonstnärer, 7 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Samlingslokalägande organisationers kulturverksamhet, 4 miljoner kronor utöver tidigare anvisade medel för anslagsposten Kultur i arbetslivet, 2 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kultur i vården, 2 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kultur för handikappade, 1 miljon kronor utöver tidigare anvisade medel för anslagsposten Centrumbildningar, 5 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Till Statens kulturråds disposition för institutioner med stor andel lönebidragsanställda, 3 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Kulturprojekt mot främlingsfientlighet och rasism samt 11 miljoner kronor för en ny anslagspost benämnd Till Statens kulturråds disposition för föremålsvård m.m. vid museer.

Vidare föreslår kulturutskottet — med hänvisning till vad som anförts i betänkandet 1993/94:KrU21 om teater, dans och musik, reservation 10 — att finansutskottet med tillstyrkande av motion Fi59 yrkande 14 hemställer att riksdagen under anslaget Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper m.m. (B 15) anvisar 4,5 miljoner kronor utöver tidigare anvisat anslag.

Slutligen föreslår kulturutskottet — med hänvisning till vad som anförts i betänkandet 1993/94:KrU22 om bibliotek, bildkonst, konsthantverk m.m., reservationerna 2 och 4 — att finansutskottet med tillstyrkande av motion Fi59 yrkandena 16 och 17 hemställer att riksdagen dels under anslaget Statens konstråd (B 18) anvisar 2 miljoner kronor utöver tidigare anvisat anslag, dels under anslaget Förvärv av konst för statens byggnader m.m. anvisar 4 miljoner kronor utöver tidigare anvisat anslag.

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Elisabeth Persson (v) anför:

Jag har inget att erinra mot att särskilda medel anvisas av arbetsmarknadsskäl för utbildning inom folkbildningen och tillstyrker således regeringens förslag. Jag anser att riksdagen samtidigt bör besluta om en ökning av det ordinarie anslaget till folkbildningen. Det är fel att — såsom riksdagen beslutat tidigare under våren — göra besparingar på det ordinarie anslaget när behovet av utbildning är stort. Enligt min mening bör finansutskottet därför med tillstyrkande av motion Fi32 yrkande 43 föreslå riksdagen att anvisa ytterligare 260 miljoner kronor under anslaget Bidrag till folkbildningen.